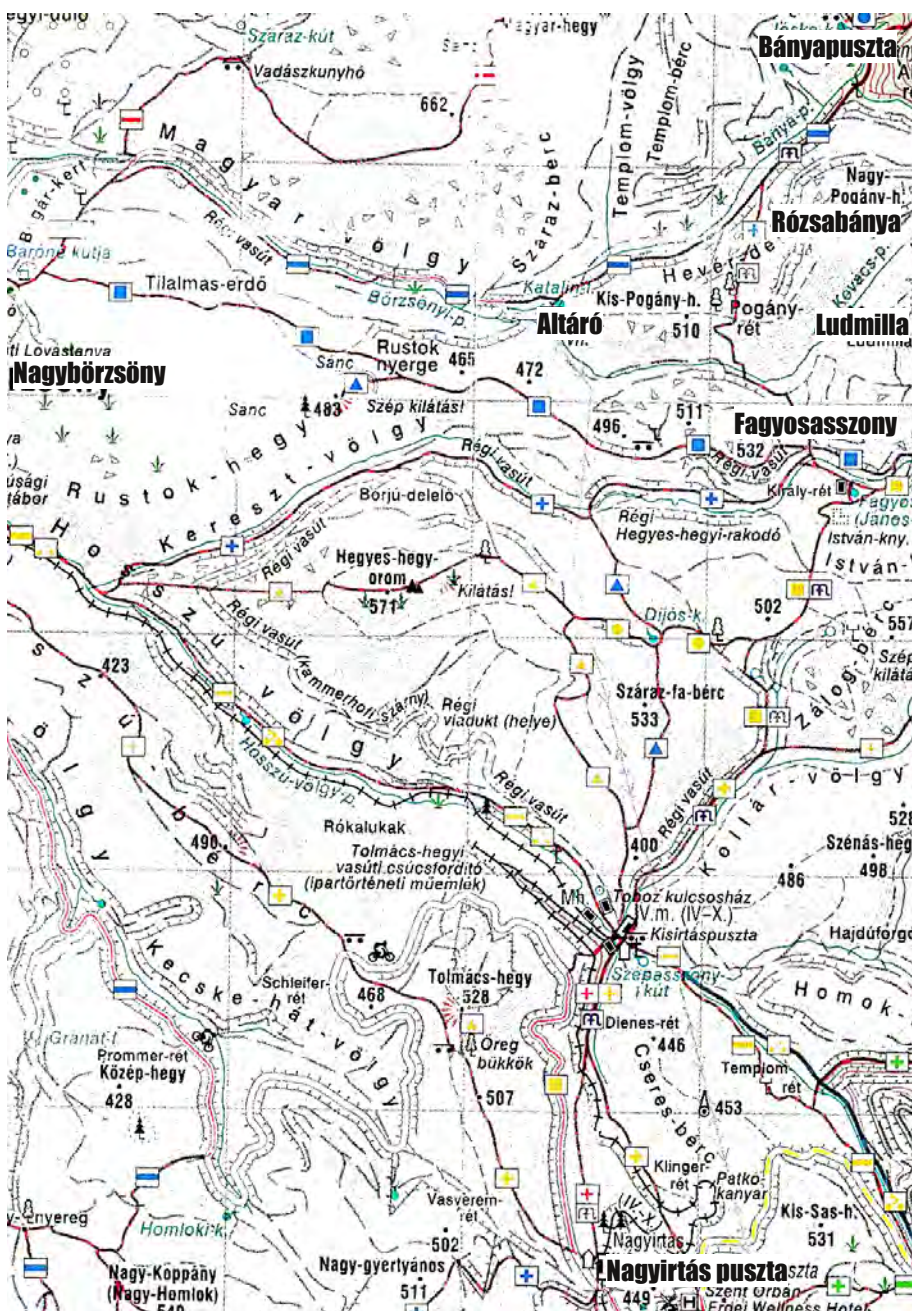

Talpunk alatt a nemzet aranya

Legalább ezer éve ismert, hogy a Börzsöny vulkanikus hegyeinek a gyomra bővelkedik ásványokban. Évszázadokon át folyt itt az arany- és ezüstabányászat az esztergomi primás domíniumán. Aztán a török kor, a tökeszegénység, majd a szakértelem hiánya miatt soha sem vált híres bányavidékké a Börzsöny.

A XX. században pedig már korszerű, tudományos módszerekkel is keresték az aranyat, ezüstöt. Alaposan össze-vissza furkálták a hegyeket (Kóspallagon 12, Perőcsényben 7, Nagy-

börzsönyben 13, Szokolyán 9) kutató fúrást mélyítettek, s az eredményeket pontosan lajstromba vették. De kezdjük az elején!

Nagybörzsöny

Kezdetben nem volt nagy, sőt, még Börzsöny sem, mert a sziléziai bányászok Pilsennek nevezték. Emléküket őrzi a Bányásztemplom a jelenlegi Nagybörzsöny községben, s felfedezhetjük az egykori bányász temető helyét is. A falutól észak-

északkelet felé a Börzsöny patak vonalát követve számos "bombatölcsért" (horpát) láthatunk a hegyoldalon. Ezek a középkori bányászás felszíni kitermelésére emlékeztetnek. Nem túl mélyek, hiszen a felszíni művelést csak a talajvíz határig tudták végezni.

A bányászkodás Mária Terézia idejében vett egy kisebb lendületet, mondhatni egy pár éves aranykor köszöntött az aranybányászokra. Aztán a földesúri követelések, a beruházások elmaradása sajnos élehetlenné tették a bányászok számára a Börzsönnyt.

Volt még néhány próbálkozás: az 1848-as forradalom miatt ezekből sem lett semmi.

A XX. század huszas éveiben, a csonka Magyarország létalapjaihoz kellett némi arany: volt is egy kísérlet a bányaművelés újraindítására, de effektív kitermelésről nincsenek adatok. Minden próbálkozó a felhagyott felszíni tárókkal próbálkozott, persze nagyon szerény sikerrel. A Ludmilla bánya kivétel: egy vállalkozó kivette a tárót, hogy okkerföldet, festék alapanyagot bányásszon, A kitermelés meg is indult, de a vállalkozó tönkrement.

1946-ban bányaföldtani kutatás indult, amelyet dr. Pantó Gábor végzett. A kutatás eredményei alapján a kitermelést nem tartották gazdaságosnak, de további kutatásokra érdemesnek tartották. A kiterjesztett földtani vizsgálat mélyfúrásokat, talajradiológiai, geoelektromos vizsgálatokat is felvonultatott. A kutatás 1970-ben kezdődött, és a zárójelentést 1980-ban tették le a főnökség asztalára. Ugye mindenki sejti, hogy találtak aranyat? Node mennyit? Kérem: nagyirtáspusztai 7/a

a ferdetengelyű fúrás magjait a Selmecebányai Bányakémiai Intézet elemezte. Azt találták, hogy a hegy a mélyben tartja az igazi értéket, a felszínre csak a hulladék került. Az a megszo- kott, hogy az aranybányászatot 2-2,5 gramm/tonna leletsűrű- ségnél érdemes elkezdni. A selmeci laboratórium 200-500 gramm/tonna aranytartalmat igazolt.

Derék magyar kutatóink nem hitték el! Hiszen évtizedeken keresztül kapirgáltak a felszíni gödröket, sekély vágatokat, s a 0,5-1,5 gramm/tonna volt a megszokott.

Nemzeti Bank társult az Agro- bank elhíresült direktorával egy kis kalandos kincskeresésre. Kunos Péter és Kovács Mihály urat azonban a hatóságok ki- vonták a forgalomból, s az MNB visszalépett a bányaalapí- tástól, bár, az a bizonyos dr. Nagy Béla geológus, aki a 1991- ben újranyitotta az alsó Rózsa- bánya tárót, és öt fúrással kör- behatárolta a kürtöbreccsát, s a hozambecslések szerint 4000 kg arany létét igazolta.

Az MNB elállt a vállalkozástól. Kicsit többre számítottak. A ku- tatást hamar-hirtelen lezárták, a vágatokat berobbantották.

És jött a Lone Star Kft (Magá- nyos csillag) 1995-ben. Kutatási engedélyt kapott a tengelyében Nagyírtáspusztá körüli 6 négy- zetkilométeres területre, beleért- ve a mélyfúrásokat is. Látjuk, ők nem a gyenge hozamú Ró- zsabányát célozták meg, hanem a 70-es években végzett mélyfú- rások legigéretesebb területét. Azt, aminek a leletsűrűségében a korábbi kutatók nem hittek.

Aztán a Lone Star bányaenge- délyt kapott. A kanadai és finn laborok által tanúsított leletre könnyedén kapott hitelt Auszt- riában. Az igazgatót éppen az-

nap ölték meg, amikor a bankba ment volna a hitelszerződést aláírni. A fiát másnap. Így a Lone Star sem kezdett bányászni. Viszont a tulajdonosok halála után a felszámolás során a kuta- tási anyaggal fizették ki a kuta- tásvezető geológust. Kisvári Béla apportálta a kizárólagos szellemi tulajdonát képező ku- tatási anyagokat a Hun Bányá- szati Kutató zrt-be, 20 millió forint értékben.

A Hun Bányászati Kutató zrt további leletigazolásokat látott szükségesnek, s ebből a célból a NASA 7 műholdas geoanalizá- ciós eszközét bérelte ki. Az eredmények 2023 októberében érkeztek meg, s a műholdas elemzés elegendő pontossággal alátámasztotta a korábban fel- vett adatokat.

A készlet felmérés minél ponto- sabbá tétele érdekében bevetet- ték a műon tomográfot is. Ez ugyan magyar találmány, és a legjobb szakemberek magya- rok, de valamiért éppen nem ér- tek rá, hogy a Hun zrt részére a mérést elvégezzék. A japán földrengéskutatók viszont jöt- tek, és elvégezték, amit a finnyás KFKI nem volt hajlan- dó.

Ezek után a Hun zrt szabadalmi bejelentést tett az általa kidol- gozott lejtaknás, földfelszín alatti bányaépítésre, hogy a Na- tura 2000 szabályainak megfe- lelve beadhassa a bányaanyitási engedély iránti kérelmet.

A módszer lényege az, hogy a bánya önkormányzati területek- ről (ami nem tartozik a Natura 2000 hatálya alá) fúrt "metro" alagutakon keresztül éri el a Hotel Orbán alatt 65 méter mélyen kialakított föld alatti üzemet. A fő bányaüzem Márianosztrán lesz, de lesz egy alagút Kóspallag és egy Nagybörzsöny irányából, mi

több Perócsény felé is.

A cég várható nyeresége olyan nagy, hogy azt csak a legva- dabb számtanpéldákban szok- ták kimondani. A bektetők ugrásra készen várják, hogy a magyar kormány és hatóságok kiadják a bányaanyitási enge- délyt.

Én, mint tüke magyar, persze azt szeretném, ha a magyar ál- lam szállna be az aranybánya üzletbe, és a bánya bevételeiből nem csak bányaajáradék formá- jában, hanem tulajdonosként, osztalék formában is részesed- ne. Ebből lehetne pedagógus bért és nyugdíjat emelni!

Persze, amikor tízezer tonna aranyról és kétannyi ezüstről beszélünk, vannak egyéb meg- gondolások is: például a bizton- ság, a terror elleni védelem, amiben igazán hatékony az ál- lam lehetne.

Aztán van még egy érvem: a magyar föld hasznát végre élvezze a magyarság. Persze, tudom, hogy nem engem, az egytollú indiánt kérdeznék meg ilyesmiről a nagyok.

Mint a "Szélestenyerű Feje- nagy" a helység krónikása min- dent elolvastam, mindent meghallgattam ami erről a té- máról előtalálható volt. De sem az eredeti tanúsító jegyzőköny- veket, sem a laborminta elem- zések eredeti példányait nem láttam. Tehát mindenki a saját felelősségére, saját hite szerint döntsön, mit hisz el ebből a tör- ténetből.

Én nagyon szeretném, ha igaz lenne, és beteljesülne a selmec- bányai jóslat: "Az aranytehén farka Selmecen van, de a feje a Börzsönyben"

Cseke László